

Marjo Matikainen-Kallström
Parantavat säteet - seminaari
15.9.2004

Hyvät säteilevät naiset, hyvät kuulijat!

Säteilyllä on kaksi erilaista, täysin vastakkaista mainetta.

Energialähteenä se on negatiivinen, jopa pelottava.

Terveystieteiden alueella se on auttava, helpottava jopa pelastava. Kuitenkin kyse on periaatteesta yhdestä ja samasta asiasta. Säteily kuuluu aivan luonnollisena osana elinympäristöömme. Säteilyn lajeja on kuitenkin erilaisia, joihin saamme perehdytyksen tarkastaja Laura Huurton alustuksessa.

Ydinjätettä syntyy sekä voimalaitoksissa että sairaaloissa ja ne on vastuullisesti myös loppusijoitettava. Suomi on asiassa edellä kävijä kun eduskunta ja valtioneuvosto tekivät loppusijoituspäätöksen vuonna 2001 ja päätöstä vielä laajennettiin 2002. Totta kai paljon on vielä tehtävää ennen kuin jätteen loppusijoittaminen voi alkaa suunnitellusti vuonna 2020.

Terveystieteiden alueella syntyvän säteilevän jätteen käsittelystä, varastoinnista tai loppusijoituksesta sen sijaan ei ole paljoakaan keskusteltu. Totta kai määrätkin ovat pienempiä, mutta myös niiden käsittelyssä noudatetaan samoja tarkkoja normeja kuin voimalajätteen kanssa. Suomessa sairaalajätteet käsitellään ja loppusijoitetaan suunnitelman mukaisesti aivan kuten voimalaitosjätteenkin.

Kansainvälisesti asia on hiukan ongelmallisempi. Euroopan unionissa jätedirektiivin käsittely on kesken eikä loppusijoitus- tai käsittelypäätöksiä saati suunnitelmia ole olemassa. On maita, joilla syntyy sairaalajätettä kuten Itävalta ja Luxemburg, mutta näillä ei ole ydinvoimaloita. Nämä maat tarvitsevat yhteistyösuunnitelmia yli maittensa rajojen. Suomessa tätä ongelmaa ei ole.

Hyvät kuulijat!

Parantavat säteet on oivallinen osoitus insinööriyön ja terveyden- ja sairaanhoidon yhteistyöstä, todellista innovaatiota.

Haluttiinpa tai ei, niin ydinvoimaloista saatu tietotaito on nyt hyödynnettävissä ihmisten parantamiseen. Tämä on aivan vastaavaa kuin formula ykkösistä saatava tietotaito käytetään meidän tavallisten pulliaisten autojen kehittämiseen.

Jokainen suomalainen on keskimäärin kerran vuodessa röntgentutkimuksessa. Lääketieteellisissä tutkimuksissa ja hoidoissa säteilyä käytetään ihmisten hyödyksi. Röntgentutkimuksella on keskeinen merkitys sairauksien tunnistamisessa.

Ultraäänitutkimukset puolestaan ovat osittain korvanneet röntgentutkimuksia tai niille on kehitetty aivan omia sovelluksia.

Riskit on tunnustettava ja toimittava niiden edellyttämällä tavalla, vastuullisesti. Turhat ennakkoluulot ja peikot on pystyttävä poistamaan linjakkaalla ja tietoa lisäävällä toiminnalla aivan kuten lapsilta Röllin tai pimeän pelko.

Tässä yhteydessä voin sanoa, että ei kuudetta ydinvoimala yksikköäkään pidä pelätä. Toiminta Suomessa on äärimmäisen vastuullista.

Parantamalla laitteita, asettamalla niille laatuvaatimuksia, kouluttamalla säteilynkäyttäjiä sekä tekemällä säännönmukaisia tarkastuksia sairaaloissa päästään annosmäärien vähentämiseen, entistä parempiin hoitotuloksiin ja kansalaisten luottamukseen.

Jos lait eivät ole riittäviä, riittävän täsmällisiä tai niitä ei ole, niitä on muutettava tai säädettävä uusia. Ottakaa näissä asioissa yhteyttä, niin epäkohtiin voidaan puuttua.

Toivotan teille kaikille mielenkiintoista iltapäivää tärkeän ja yhteisen asian parissa.